

Oikeusministeriö

PL 25

00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: Lausuntopyyntö 30.3.2012, OM 4/41/2011 ehdotuksestas eräiden törkeiden rikosten valmistelun kriminalisoinnista (Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 15/2012)

LAUSUNNON ANTAMINEN

Oikeusministeriö on pyytänyt hovioikeudelta lausuntoa edellä mainitusta työryhmän ehdotuksesta. Hovioikeus esittää lausuntonaan seuraavaa.

Pääministeri Kataisen hallitusohjelmaan on kirjattu, että vakavimpien rikosten valmistelu kriminalisoidaan. Muun muassa tiettyjen kotimaan tapahtumien johdosta kriminaalipoliittisessa keskustelussa on noussut esiin tiettyjen törkeiden rikosten valmistelutoimien rankaisemattomuus sekä siitä seuraavat haitat ja rikosvastuun puute.

Rikosten valmistelutoimet on tiettyjen rikosten osalta säädetty rangaistaviksi Ruotsissa ja Norjassa, kun taas Tanskassa rikoksen yrityksen käsite on niin laaja, että se kattaa nyt kyseessä olevan ehdotuksen mukaan meillä rikoksen valmisteluksi katsottavia toimia. Myös muissa kuin edellä mainituissa maissa rikoksen valmistelu on kriminalisoitu, tosin valmistelun rangaistavuus on eri maissa toteutettu lakiteknisesti eri tavoin. Näin ollen rikosten valmistelun kriminalisoinnista on kokemuksia muista maista.

Kuten työryhmän ehdotuksessa todetaan, rangaistusvastuun ulottaminen myös valmistelutoimiin ei ole ongelmaton. Laillisuusperiaate asettaa omat vaatimuksensa kuten myös yleiset oikeusturvanäkökohdat. Myös valmistelukriminalisointien suhde rikosoikeuden yleisiin oppeihin tuottaa omat haasteensa oikeuskulttuurissamme, eikä rikosten valmistelun kriminalisointia koskevien säännösten yleisestäävyys liene kovinkaan merkittävä. Lainkäytössä haastaviksi osoittautunevat teon tunnusmerkistökäijät ja etenkin näyttöön liittyvät kysymykset. Säännösten tulkinta saattaa jäänä pitkälti oikeuskäytännön varaan. Toisaalta lienee mahdollista, että ehdotetut rikosten valmistelua koskevat säännökset tulevat sovellettavaksi suhteellisen harvoin.

Edellä lausutuun varauksin hovioikeus hyväksyy ehdotuksen ja kannattaa siinä esitettyjä muutoksia.

Olli Varila
presidentti

Lausunnon on valmistellut kansliapäällikkö Sirpa Virkkala.